

De onderzeeboot in het oorlogsrecht

Noten

- 1 *British Military Court, Hamburg 15th to 16th October 1946, Case no. 54; Trial of Karl Heinz Moehle.*
- 2 Met name Engeland zag de onderzeeboot als bedreiging voor haar vloot.
- 3 J.P.A. Francois, *Duikboot en Volkenrecht* (1919), hoofdstuk 1 en 2, en H.S. Levie, Submarine warfare: with an emphasis on the 1936 protocol', in *ILS*, vol. 65 (1990), 28-71.
- 4 G. Engely, *The politics of naval disarmament* (London, 1932), 6. J. Anten, *Navalisme nekt onderzeeboot* (2011), 228-230.
- 5 Stb. 32, 3 november 1937.
- 6 Niet te verwarren met de algemene reddingsplicht die voortvloeit uit het internationaal recht van de zee. Zie daarover ook mijn bijdrage in *Marineblad*, van februari 2013.
- 7 Fleck meent dat de reddingsplicht slechts voortkomt uit artl 18 GC II. D. Fleck,
- 8 Fritz-Otto Busch, *The drama of the Scharnhorst* (1956). Hfst. 21 vertelt het verhaal van het redden van de overlevenden van de Scharnhorst.
- 9 H.E. van Asbeck, 'Zullen onderzeeboten een overwegend deel uitmaken van de oorlogsvloten der toekomst?', in *Marineblad*, nr. 30 (1915/1916), 353-375.
- 10 W.S. Churchill, *The World Crisis, 1911-1914* (1923), 327.
- 11 Overgenomen uit: L. Freedman, V. Gamba-Stonehouse, *Signals of war. The Falklands conflict of 1982* (1990), 260.
- 12 Het bevel luidde als volgt:
Jegliche Rettungsversuch von Angehörigen versenkter Schiffe, also auch Auffischen von Schwimmenden und Anbordgabe auf Rettungsboote, aufrichten gekenterter Rettungsboote, Abgabe von Nahrungsmitteln und Wasser haben zu unterbleiben. Rettung widerspricht den primitivsten Forderungen der Kriegführung nach Vernichtung feindlicher Schiffe und Besatzungen.
- 13 Hij werd in 1946 door een Britse War Crimes Tribunaal veroordeeld voor 5 jaar gevangenisstraf.
- 14 Overgenomen uit M.W. Mouton, *Oorlogsmisdrijven en het internationale recht* (1947), 239.
- 15 K. Dönitz, *Zehn Jahre und Zwanzig Tage* (Bonn, 1958), 253.
- 16 Zie ook J.L. Jacobson, The law of submarine warfare today', in *ILS*, vol. 64 (Naval War College, 1991), 205-240.
- 17 Zie bijvoorbeeld J. Ashley Roach, 'Legal aspects of modern submarine warfare', in *Max Plank Yearbook of United Nations Law*, vol. 6 (2002), 367-385; J.L. Jacobson, The law of submarine warfare today', in *ILS*, vol. 64 (Naval War College, 1991), 205-240. Maar ook in het *US Commander's handbook on naval operations*, para 8.3.
- 18 Commentary Article 18 GC II.
- 19 Art. 16 van het Verdrag nr. X voor de toepassing op de zeeoorlog der beginselen van het verdrag van Geneve van 6 juli 1906. Stb. 73, 22 februari 1910. Dit verdrag is later vervangen door de Tweede Geneefse Conventie (1949).
- 20 Art. 18 GC II.
- 21 Daar komt bij dat hoewel het oorlogsrecht gestoeld is op een zeker realisme en de regel niet onder alle omstandigheden absoluut is, moet worden onderstreept dat militaire noodzaak reeds is verdisconteerd in de regel zelf; de regel zelf is al een compromis tussen noodzaak en humaniteit waardoor militaire noodzaak niet weer een zelfstandige uitzondering oplevert op de regel.
- 22 F. Kalshoven, 'Comments on H.B. Robertson's Paper: U.S. policy on targeting enemy merchant shipping: Bridging the gap between conventional law and state practice', in *ILS*, nr. 65 (1993), 356-363.
- 23 Art. 41 lid 3 API.
- 24 Het tribunaal vond dat: The sentence on Doenitz is not assessed on the ground of his breaches of the international law of submarine warfare.